

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/edkkuj>

ดำเนินการวารสารโดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์

Antecedents and Consequence of Career Adaptability among Applied Thai Traditional Medicine Students

สุภสร อยู่วรรณกุล* และ ชัยยุทธ กลีบบัว

Supasorn Yuwannakul* and Chaiyut Kleebbua

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

The Graduate School of Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand

Received: August 18, 2021 Revised: September 25, 2023 Accepted: September 29, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวิเคราะห์ระดับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ การสนับสนุนทางสังคม และความยึดมั่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ (2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อความยึดมั่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษา โดยมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ชั้นปี 3- 4 จำนวน 373 คน สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยายและโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) นักศึกษามีบุคลิกภาพแบบประนีประนอมและบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกในระดับสูง และมีระดับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ การสนับสนุนทางสังคม และความยึดมั่นผูกพันในอาชีพในระดับสูง (2) โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square = 65.23, df = 50, $p = 0.07$, RMSEA = 0.03, CFI = 1.00, TLI = 0.99 โดยตัวแปรเชิงสาเหตุในโมเดลนี้ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความยึดมั่นผูกพันในอาชีพได้ร้อยละ 66.00 (3) บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกมีอิทธิพลต่อความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ โดยมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านในลักษณะส่งผ่านแบบสมบูรณ์ ส่วนการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ โดยมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านในลักษณะส่งผ่านแบบบางส่วน ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพและให้การสนับสนุนทางสังคมแก่นักศึกษาอย่างครอบคลุมในทุกองค์ประกอบ

คำสำคัญ: บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ การสนับสนุนทางสังคม ความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพ โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

*Corresponding author. Tel.: 081 912 3691

Email address: supasorn.yu@hotmail.com

Abstract

This research aims to study the following: (1) to analyze the level of career adaptability, the Five-Factor Model of personality, social support, and career engagement was applied to Thai traditional medicine students; and (2) to test the effects of the Five-Factor Model of Personality and social support on career engagement with the mediating effect of career adaptability. The data were collected by a proportional stratified random sampling from 373 applied Thai traditional medicine students, who were in third and fourth year. A questionnaire was used as a tool in this study. The descriptive statistics and structural equation modeling (SEM) analyzed the data with the following results: (1) the students had an agreeable and conscientious personality at a high level. The students also had career adaptability, social support, and career engagement at a high level; (2) the fit statistics for this analysis, Chi-square = 65.23, df = 50, $p = 0.07$, RMSEA = 0.03, CFI = 1.00, TLI = 0.99, demonstrated a good fit to the data, and this model explained 66% of the career engagement variance; and (3) the factor of career adaptability fully mediated the relationship between the personality dimension, openness to experience and conscientiousness, and career engagement, while partially mediated the relationship between social support and career engagement. Therefore, career adaptability and social support should be promoted equally in all dimensions.

Keywords: Five-Factor Model, Social support, Career engagement, Career decision making, Structural equation modeling

■ บทนำ

การเปลี่ยนผ่านจากวัยเรียนเป็นวัยทำงานเป็นเรื่องที่ท้าทายสำหรับนักศึกษาทุกคน เพราะช่วงรอยต่อนี้เป็นช่วงเวลา ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างในชีวิตของนักศึกษา นักศึกษาจำเป็นต้องอาศัยทั้งร่างกายและแรงใจเป็นอย่างมากใน การก้าวผ่านอุปสรรค เพื่อไปสู่ความสำเร็จตามเส้นทางแห่งอาชีพที่นักศึกษาได้เลือกไว้ (Hlad'o et al., 2019) นักศึกษาแพทย์ แผนไทยประยุกต์ย่อมต้องเผชิญปัญหาในช่วงการเปลี่ยนผ่านนี้เช่นเดียวกับนักศึกษาอื่นๆ เมื่อนักศึกษาเปลี่ยนจากสถานะจาก ผู้เรียนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของอาจารย์และรุ่นพี่มาเป็นผู้ปฏิบัติงานจริง นักศึกษาต้องรับผิดชอบและตัดสินใจให้การ รักษาแก่ผู้ป่วยด้วยตนเอง อีกทั้งยังต้องเผชิญกับความคาดหวังในคุณภาพและมาตรฐานของการให้บริการจากผู้มารับบริการ (ขวัญชนก เทพปิ่น และคณะ, 2560) การเตรียมความพร้อมและการเสริมความสามารถในการปรับตัวเพื่อจัดการกับ ปัญหาต่างๆ เมื่อต้องเข้าสู่วิชาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์นั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนใน ระดับอุดมศึกษา (สุรวิทย์ อัสสพันธ์ และ เสมอกาญจน์ โสภณศิริรักษ์, 2561) ซึ่งความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ (career adaptability) เป็นความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและภาวะวิกฤติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามบทบาทหน้าที่ การทำงานและการเปลี่ยนผ่านทางอาชีพ (Savickas, 2005; Savickas & Porfeli, 2012) เป็นต้นทุนความสามารถ (adaptability resource) ที่สำคัญในการพัฒนาอาชีพ (career development) ที่จะช่วยสร้างความกล้าตัดสินใจในเส้นทาง แห่งอาชีพและช่วยให้นักศึกษากล้าที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานด้วยความเข้าใจ (Ispir et al., 2019) นำไปสู่ ความสำเร็จในการทำงาน รวมถึงการมีความพึงพอใจในชีวิต และการมีสุขภาวะที่ดี เมื่อต้องเข้าสู่โลกแห่งการทำงานจริง (Rudolph et al., 2017)

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการประกอบสร้างอาชีพ (career construction theory) และ แนวคิดของโครงสร้างในการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพ (career construction model of adaptation) ที่ผ่าน มาพบว่า การตอบสนองต่อการปรับตัว (adapting response) ที่สำคัญรูปแบบหนึ่งที่เป็นผลมาจากความสามารถในการปรับตัว

ทางอาชีพคือ ความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ (career engagement) ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบพฤติกรรมการจัดการทางอาชีพ (career management behaviors) เช่น การวางแผนทางอาชีพ การสร้างเครือข่ายทางอาชีพ (Nilforooshan & Salimi, 2016) ความยึดมั่นผูกพันในอาชีพนี้ช่วยส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของแต่ละบุคคลและสะท้อนถึงความสามารถของบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงานได้เป็นอย่างดี (Hirschi et al., 2014; Nilforooshan & Salimi, 2016; Upadaya & Salmela-Aro, 2015) ดังนั้น การส่งเสริมให้นักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์มีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพตั้งแต่วัยเรียน มีแนวโน้มที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความยึดมั่นผูกพันในอาชีพได้ แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาและส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพและความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยความพร้อมในการปรับตัว (adaptability readiness) ของแต่ละบุคคล (Hirschi et al., 2015; Savickas & Porfeli, 2012; Tolentino et al., 2014) ยกตัวอย่าง ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางอาชีพของ Rudolph et al. (2017) จำนวน 90 เรื่อง ตัวแปรที่นักวิจัยนิยมใช้และได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่สามารถอธิบายความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพได้อย่างเหมาะสม คือ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (the Five-Factor Model of personality: the Big-Five personality) (Avram et al., 2019; Li et al., 2015; Qi et al., 2017; Storme et al., 2020) กล่าวคือ บุคลิกภาพที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบทบาทการทำงานและการประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงยกตัวแปรบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมาใช้เป็นตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้

แม้ว่าตามแนวคิดของโครงสร้างในการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพจะไม่ได้ระบุองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของบุคคลไว้อย่างชัดเจน แต่ด้วยแนวคิดหลักของทฤษฎีการประกอบสร้างอาชีพที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของบุคคลให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ (person-environment integration) (Savickas, 2005, 2013; Savickas & Porfeli, 2012) ประกอบกับผลการศึกษาของ Rudolph et al. (2019) ที่ชี้ว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการประกอบสร้างอาชีพจำนวนมากยังขาดการศึกษาผลกระทบที่มาจากปัจจัยทางบริบท (contextual factor) จึงเป็นที่น่าสนใจว่าปัจจัยทางบริบทจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการปรับตัวทางอาชีพตามทฤษฎีและโครงสร้างในการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพอย่างไร โดยเฉพาะในบริบทนักศึกษา การได้รับการสนับสนุนทางสังคม (social support) ในด้านต่าง ๆ จากบุคคลรอบข้างเป็นปัจจัยทางบริบทที่มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เช่น ความยึดมั่นผูกพันในการทำงาน พฤติกรรมการสำรวจอาชีพ และการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ (Kim et al., 2018) อีกทั้งมีส่วนช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียน ส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพและการพัฒนาอาชีพ และสนับสนุนความกล้าตัดสินใจของนักศึกษาในช่วงเวลาที่ยากลำบาก (Fawehinmi & Yahya, 2018; Hui et al., 2018; Öztemel & Yildiz-Akyol, 2019) ดังนั้น เพื่อเป็นการเติมเต็มองค์ความรู้และขยายความเข้าใจถึงความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ได้ดียิ่งขึ้น งานวิจัยนี้จึงได้นำตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมมาใช้เป็นตัวแปรต้นในเชิงของปัจจัยทางบริบทที่อธิบายความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพพร้อมกับแนวคิดโครงสร้างในการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพนักศึกษา ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการให้การสนับสนุนแก่นักศึกษาในด้านที่เหมาะสมต่อไป

จากความเป็นมาและผลการวิจัยที่ผ่านมา งานวิจัยครั้งนี้จึงได้มุ่งเน้นการศึกษาและพัฒนาโมเดลที่บูรณาการบริบทแวดล้อมเข้ากับปัจจัยความพร้อมส่วนบุคคลในการปรับตัวทางอาชีพ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ ซึ่งนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์เหล่านี้เองจะกลายมาเป็นกำลังสำคัญของวิชาชีพแพทย์แผนไทยและจะช่วยดำรงศาสตร์การแพทย์แผนไทยอันทรงคุณค่าให้คงอยู่กับสังคมไทยสืบไป

■ จุดประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ การสนับสนุนทางสังคม และความยึดมั่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์
- 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อความยึดมั่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ โดยมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

■ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ

ความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ (career adaptability) เป็นโครงสร้างทางจิตสังคม (psychosocial construct) ที่สะท้อนถึงความตั้งใจและความสามารถของบุคคลในการกำกับตนเองเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ยากและไม่คุ้นเคย ความสามารถในการแก้ไขปัญหาจากการทำงาน รับมือกับความเปลี่ยนแปลง และภาวะวิกฤติต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามบทบาทหน้าที่ของงานรวมถึงการเปลี่ยนผ่านทางอาชีพ ผ่านองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ (4Cs) ได้แก่ ความตระหนัก (concern) การควบคุมตน (control) ความสนใจใคร่รู้ (curiosity) และความมั่นใจ (confidence) (Savickas, 2005; Savickas et al., 2009; Savickas & Porfeli, 2012) ความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรหนึ่งทางด้านการพัฒนาอาชีพที่มีความสำคัญตั้งแต่วัยเรียนจนถึงวัยเกษียณ ซึ่งมีทฤษฎีทางด้านการพัฒนาอาชีพมากมายที่อธิบายเกี่ยวกับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ แต่ทฤษฎีที่สามารถอธิบายความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพได้ดีคือ ทฤษฎีการประกอบสร้างอาชีพ และแนวคิดโครงสร้างในการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพ

ทฤษฎีการประกอบสร้างอาชีพเป็นทฤษฎีที่อธิบายกระบวนการตีความและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผ่านการให้ความหมายและการกำหนดทิศทางในการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล โดยมองอาชีพผ่านมุมมองทางบริบท และให้รูปแบบของประสบการณ์เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงทุกสิ่งทุกอย่างเข้าหากันและสร้างเรื่องราวที่มีความหมาย ทฤษฎีการประกอบสร้างอาชีพมีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่ บุคลิกภาพทางอาชีพ (vocational personality) ความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ (career adaptability) และรูปแบบชีวิต (life themes) ที่อธิบายการประกอบสร้างอาชีพของแต่ละบุคคลว่าเขากำลังสร้างอาชีพอะไร มีวิธีการสร้างอาชีพอย่างไร และทำมาถึงเลือกอาชีพนี้ (Savickas, 2005) ส่วนแนวคิดโครงสร้างในการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพเป็นแนวคิดที่ให้ความสนใจเฉพาะในเรื่องบทบาทการทำงานและแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของตัวแปรการปรับตัวที่มีความสำคัญในการทำงาน โดยในโมเดลนี้นำเสนอว่าหากบุคคลมีความพร้อมในการปรับตัวจะส่งผลทำให้เกิดความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ ซึ่งจะนำไปสู่การตอบสนองต่อการปรับตัวที่แสดงออกมาในรูปแบบพฤติกรรมทางอาชีพ และเกิดผลลัพธ์ของการปรับตัวในท้ายที่สุด (Hirschi et al., 2015; Rudolph et al., 2017; Savickas, 2013)

2. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ

บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (the Five-Factor Model of personality) เป็นการจัดกลุ่มของคุณลักษณะหรือบุคลิกภาพของบุคคลเข้าไว้ด้วยกัน จำแนกออกเป็น 5 รูปแบบคือ บุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์ (neuroticism) บุคลิกภาพแบบเปิดเผยตนเอง (extraversion) บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ (openness to experience) บุคลิกภาพแบบประนีประนอม (agreeableness) และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก (conscientiousness) (Costa & McCrae, 1992; McCrae & John, 1992) บุคลิกภาพเป็นหนึ่งในตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของแต่ละบุคคล ซึ่ง

ในงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า บุคลิกภาพแบบเปิดเผยตนเองมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษา (Avram et al., 2019; Eryilmaz & Kara, 2017) ในทางกลับกันบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์มีอิทธิพลทางลบต่อความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษา (Nilforooshan & Salimi, 2016) นอกจากนี้ ผลจากงานวิจัยของ Qi et al. (2017) พบว่า บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกมีอิทธิพลต่อความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับ Li et al. (2015) ที่พบว่าบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบประนีประนอม และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกสามารถทำนายความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพแบบต่างๆ ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพได้อย่างแตกต่างกัน

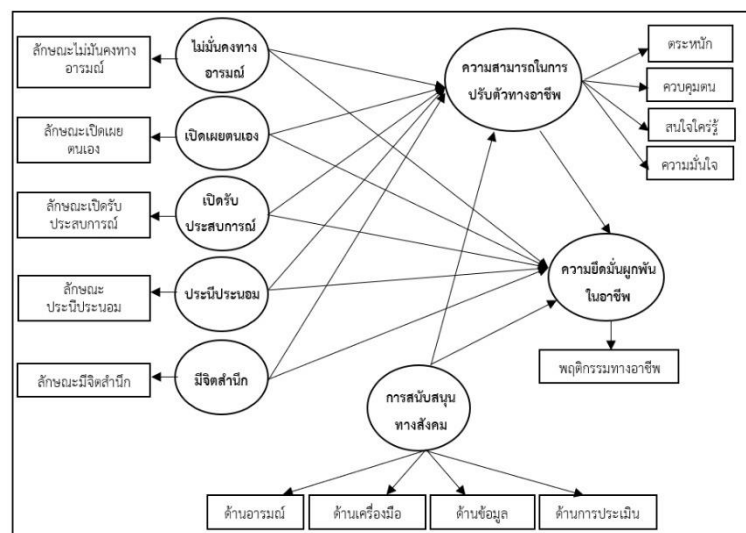
3. การสนับสนุนทางสังคมกับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ

การสนับสนุนทางสังคม (social support) เป็นความสัมพันธ์รูปแบบหนึ่งระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล (Zimet et al., 1988) การที่นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากบุคคลรอบข้าง เช่น ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน และคนอื่นๆ ช่วยให้นักศึกษานั้นกล้าที่จะตัดสินใจในช่วงเวลาที่ยากลำบาก (Fawehinmi & Yahya, 2018) ความช่วยเหลือที่นักศึกษาได้รับเป็นได้ทั้งรูปแบบการสนับสนุนทางด้านเครื่องมือสิ่งของ (instrumental support) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (emotional support) การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (information support) และการสนับสนุนทางด้านการประเมิน (appraisal support) (House, 1981) ซึ่งจากผลการวิจัยที่ผ่านมาของ Ataç et al. (2018) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลสำคัญต่างๆ สามารถทำนายความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Wang and Fu (2015) ที่ยืนยันว่าการสนับสนุนทางสังคมในด้านต่างๆ จากเพื่อนร่วมชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษา อีกทั้งการสนับสนุนทางสังคมยังส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพด้วย เช่น ความยืดหยุ่นผูกพันในการทำงาน พฤติกรรมการสำรวจอาชีพ และการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ (Kim et al., 2018)

4. ความยึดมั่นผูกพันในอาชีพกับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ

จากโมเดลโครงสร้างในการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพ ผลของความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพคือการตอบสนองต่อการปรับตัว ซึ่งมักจะอยู่ในรูปแบบของพฤติกรรมทางอาชีพ (Hirschi et al., 2015) ความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ (career engagement) เป็นพฤติกรรมทางอาชีพรูปแบบหนึ่งที่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มุ่งพัฒนาอาชีพของตนเองในเชิงรุก (Hirschi & Freund, 2014) ที่ให้ความสำคัญกับความเป็นปัจจุบันและการวางแผนทางอาชีพ เน้นพฤติกรรมเชิงรุกของผู้เรียน เช่น การค้นหาความสนใจทางอาชีพผ่านการฝึกประสบการณ์ทางอาชีพและพยายามพัฒนาความสนใจนั้นจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ทางอาชีพ (Mathias III, 2019) มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งพบว่า เมื่อนักศึกษามีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพก็จะส่งผลทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ (Dumulescu et al., 2015; Nilforooshan & Salimi, 2016; Qi et al., 2017) ซึ่งความยึดมั่นผูกพันในอาชีพนี้สามารถสร้างควบคู่ไปกับการพัฒนาพฤติกรรมทางอาชีพของผู้เรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงรอยต่อระหว่างการเรียนในมหาวิทยาลัยกับการทำงาน นอกจากความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพแล้วผู้เรียนจำเป็นต้องมีความยึดมั่นผูกพันในอาชีพจึงจะก้าวผ่านรอยต่อทางอาชีพสำคัญนี้ไปได้อย่างประสบความสำเร็จ อันจะนำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต (Haase et al., 2012; Hirschi et al., 2014)

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และสังเคราะห์งานวิจัยกับปัจจัยที่มีอิทธิพลและผลของความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดงานวิจัย ดังภาพที่ 1.

ภาพที่ 1. กรอบแนวคิดงานวิจัย

■ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปี 3 และ 4 ในปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 373 คน จาก 10 มหาวิทยาลัยที่ผ่านการรับรองจากสภาวิชาชีพแพทย์แผนไทย ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนขนาดของประชากรในแต่ละมหาวิทยาลัยและทำการสุ่มอย่างง่ายจนได้จำนวนตามที่กำหนดไว้ โดยตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (คิดเป็นร้อยละ 85.80 และ 14.20 ตามลำดับ) มีอายุตั้งแต่ 20 ถึง 26 ปี ($M = 21.38$, $SD = 1.01$) แบ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 53.10 ($n = 198$) และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 46.90 ($n = 175$) ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยวิธีการคำนวณของ Soper (2021) โดยกำหนดค่าขนาดอิทธิพล (Anticipated effect size) เท่ากับ 0.30 ค่าอำนาจการทดสอบ (Desired statistical power level) เท่ากับ 0.80 ตัวแปรแฝง 8 ตัว และตัวแปรสังเกตได้ 14 ตัว ผลการคำนวณพบว่าขนาดตัวอย่างที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลในโมเดลสมการเชิงโครงสร้างแนะนำว่าควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 177 คน อย่างไรก็ตามเพื่อให้ครอบคลุมความหลากหลายของนักศึกษาและป้องกันความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็นจำนวน 392 คน และเมื่อทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามที่สมบูรณ์เหมาะสมกับการนำไปวิเคราะห์มีจำนวน 373 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.15

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นตามวัตถุประสงค์การศึกษาในบริบทของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ ซึ่งอยู่ในรูปแบบเอกสารและรูปแบบออนไลน์ (google form) โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) แบบวัดความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ ผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามขึ้นจากแบบวัดความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ ฉบับภาษาไทยของ สุรวิทย์ อัสสพันธุ์ และ เสมอกาญจน์ โสภณศิริรักษ์ (2561) มี 4 องค์ประกอบ 24 ข้อคำถาม มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 (3) แบบวัดความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดและแบบวัดความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ (Career Engagement Scale) ของ Hirschi et al. (2014) มี 1 องค์ประกอบ 9 ข้อคำถาม มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 (4) แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ House (1981) มี 4 องค์ประกอบ 12 ข้อคำถาม มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 และ (5) แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตและนำแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของ กัญญิกา บันลือ (2553) ภายใต้การดูแลของผศ. ดร. คัณนงค์ มณีศรี มาใช้ ซึ่ง

ถูกพัฒนาขึ้นตามแบบวัดมาตรฐานสำหรับวัดบุคลิกภาพ Big Five Inventory (BFI) ของ Benet-Martinez and John (1998) มี 5 องค์ประกอบ 60 ข้อคำถาม มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ 0.80

โครงการวิจัยครั้งนี้ผ่านการรับรองและอนุมัติให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากคณะกรรมการจริยธรรม สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2563 หมายเลขรับรอง : SWUEC/X/G-368/2563

■ ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวแปรความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพมีค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปรอยู่ในระดับสูง มีค่าระหว่าง 3.92 ถึง 4.15 โดยตัวแปรความตระหนักมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M = 4.15, SD = 0.57$) รองลงมาคือตัวแปรการควบคุมตน ($M = 4.03, SD = 0.61$) ความสนใจใคร่รู้ ($M = 3.98, SD = 0.62$) และความมั่นใจ ($M = 3.92, SD = 0.71$) ตามลำดับ ตัวแปรบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปรอยู่ในระดับกลางถึงสูง มีค่าระหว่าง 3.09 ถึง 3.81 โดยลักษณะบุคลิกภาพแบบประนีประนอมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M = 3.81, SD = 0.48$) อยู่ในระดับสูง รองลงมาเป็นลักษณะบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก ($M = 3.75, SD = 0.64$) อยู่ในระดับสูง ตามมาด้วยลักษณะบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ ($M = 3.52, SD = 0.52$) ลักษณะบุคลิกภาพแบบเปิดเผยตนเอง ($M = 3.30, SD = 0.79$) และลักษณะบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์ ($M = 3.09, SD = 0.69$) อยู่ในระดับกลาง ตามลำดับ ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปรในระดับสูง มีค่าระหว่าง 3.76 ถึง 4.17 โดยตัวแปรการสนับสนุนทางด้านอารมณ์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M = 4.17, SD = 0.73$) รองลงมาคือตัวแปรการสนับสนุนทางด้านเครื่องมือสิ่งของ ($M = 3.97, SD = 0.67$) การสนับสนุนทางด้านการประเมิน ($M = 3.86, SD = 0.75$) และการสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร ($M = 3.76, SD = 0.77$) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้พฤติกรรมทางอาชีพอยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 3.90 ($M = 3.90, SD = 0.62$) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.Conc	1													
2.Cont	.74*	1												
3.Curi	.74*	.79*	1											
4.Conf	.68*	.82*	.79*	1										
5.CE	.64*	.66*	.70*	.69*	1									
6.Emo	.33*	.42*	.40*	.38*	.38*	1								
7.Info	.37*	.43*	.45*	.43*	.42*	.63*	1							
8.Appra	.36*	.38*	.42*	.41*	.42*	.47*	.67*	1						
9.Instru	.34*	.41*	.43*	.42*	.42*	.64*	.69*	.64*	1					
10.Neur	-.14*	-.20*	-.11*	-.23*	-.13*	-.20*	-.23*	-.24*	-.20*	1				
11.Extr	.25*	.30*	.22*	.35*	.24*	.25*	.23*	.19*	.20*	-.41*	1			
12.Open	.30*	.35*	.34*	.40*	.34*	.30*	.18*	.16*	.22*	-.28*	.50*	1		
13.Agre	.23*	.27*	.22*	.23*	.22*	.24*	.24*	.21*	.20*	-.35*	.26*	.38*	1	
14.Cons	.43*	.42*	.39*	.41*	.40*	.38*	.29*	.24*	.27*	-.32*	.40*	.49*	.51*	1
Mean	4.15	4.03	3.98	3.92	3.90	4.17	3.76	3.86	3.97	3.09	3.30	3.52	3.81	3.75
SD	0.57	0.61	0.62	0.71	0.62	0.73	0.77	0.75	0.67	0.69	0.79	0.52	0.48	0.64

หมายเหตุ Conc หมายถึง ความตระหนัก; Cont หมายถึง การควบคุมตน; Curi หมายถึง ความสนใจใคร่รู้; Conf หมายถึง ความมั่นใจ; CE หมายถึง ความยึดมั่น
ผูกพันในอาชีพ; Emo หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์; Info หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร; Appra หมายถึง การสนับสนุน
ทางสังคมด้านการประเมิน; Instru หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือสิ่งของ; Neur หมายถึง บุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์; Extr หมายถึง
บุคลิกภาพแบบเปิดเผยตนเอง; Open หมายถึง บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์; Agree หมายถึง บุคลิกภาพแบบประนีประนอม; Cons หมายถึง บุคลิกภาพ
แบบมีจิตสำนึก; * $p < .05$

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดล

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุและผลของความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทย
ประยุกต์พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square = 65.23, df = 50, p-value = 0.07 ค่า
RMSEA = 0.03 ค่า CFI = 1.00 และค่า TLI = 0.99 ซึ่งพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (model fit indices) เมื่อค่า
Chi-square ไม่นับสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) (Barrett, 2007) ค่า RMSEA ต่ำกว่า 0.06 ค่า CFI และค่า TLI มีค่ามากกว่า
0.95 (Hu & Bentler, 1999) จากข้อมูลสถิติที่กล่าวมาสนับสนุนว่าโมเดลนี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปร
บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ การสนับสนุนทางสังคม และความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพร่วมกันอธิบายความแปรปรวน
(R^2) ของตัวแปรความยึดมั่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษาได้ร้อยละ 66.00 นอกจากนี้ตัวแปรบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและ
การสนับสนุนทางสังคม ร่วมกันอธิบายความแปรปรวน (R^2) ของตัวแปรความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษาได้
ร้อยละ 47.00

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลทางตรง (direct effect) และอิทธิพลทางอ้อม (indirect effect) ที่ส่งผลต่อตัวแปรความยึด
มั่นผูกพันในอาชีพ พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพันในอาชีพอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
($\beta = .14, p < .05$) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ โดยมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัว
แปรส่งผ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\beta = .31, p < .05$) รูปแบบอิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคมต่อความยึด
มั่นผูกพันในอาชีพมีลักษณะเป็นการส่งผ่านแบบบางส่วน (partial mediation) และมีค่าอิทธิพลโดยรวม (total effect)
เท่ากับ 0.45 ($\beta = .45, p < .05$) จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนทางสังคมมีผลทำให้นักศึกษามีความยึดมั่น
ผูกพันในอาชีพมากขึ้นทั้งในทางตรงและทางอ้อม ผ่านความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรงของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบทั้ง 5 รูปแบบต่อความยึดมั่นผูกพันในอาชีพพบว่า
บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบทั้ง 5 รูปแบบ มีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพันในอาชีพอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่า
บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .19, p < .05$) และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก ($\beta = .17, p < .05$) มีอิทธิพล
ทางอ้อมต่อความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ โดยมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ซึ่งบุคลิกภาพทั้ง 2 มีรูปแบบอิทธิพลในลักษณะเป็นการส่งผ่านแบบสมบูรณ์ (full mediation) จากผลการ
วิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยเฉพาะบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ และบุคลิกภาพแบบมี
จิตสำนึกมีผลทำให้นักศึกษามีความยึดมั่นผูกพันในอาชีพมากขึ้นในทางอ้อมผ่านความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ

นอกจากนี้เมื่อทดสอบอิทธิพลการส่งผ่านของตัวแปรความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์
bootstrapping (Preacher & Hayes, 2004) โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างซ้ำจำนวน 10,000 ครั้ง ประมาณค่าความเป็นไปได้
สูงสุด (Maximum Likelihood) ที่ช่วงความเชื่อมั่น 95% (95% bias corrected confidence intervals) ผลการทดสอบ
พบว่า ตัวแปรความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพมีอิทธิพลการส่งผ่านระหว่างบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์และ
ความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ (coeff = 0.19, CI = [0.07, 0.32]) และมีอิทธิพลการส่งผ่านระหว่างบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก
และความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ (coeff = 0.17, CI = [0.06, 0.29]) รวมถึงมีอิทธิพลการส่งผ่านระหว่างการสนับสนุนทาง
สังคมและความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ (coeff = 0.31, CI = [0.21, 0.41]) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดสอบข้างต้นสนับสนุนบทบาทการเป็นตัวแปรส่งผ่านของตัวแปรความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ ในความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก การสนับสนุนทางสังคมกับ ตัวแปรตามความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพ รายละเอียดดังตารางที่ 2 และภาพที่ 2

ตารางที่ 2

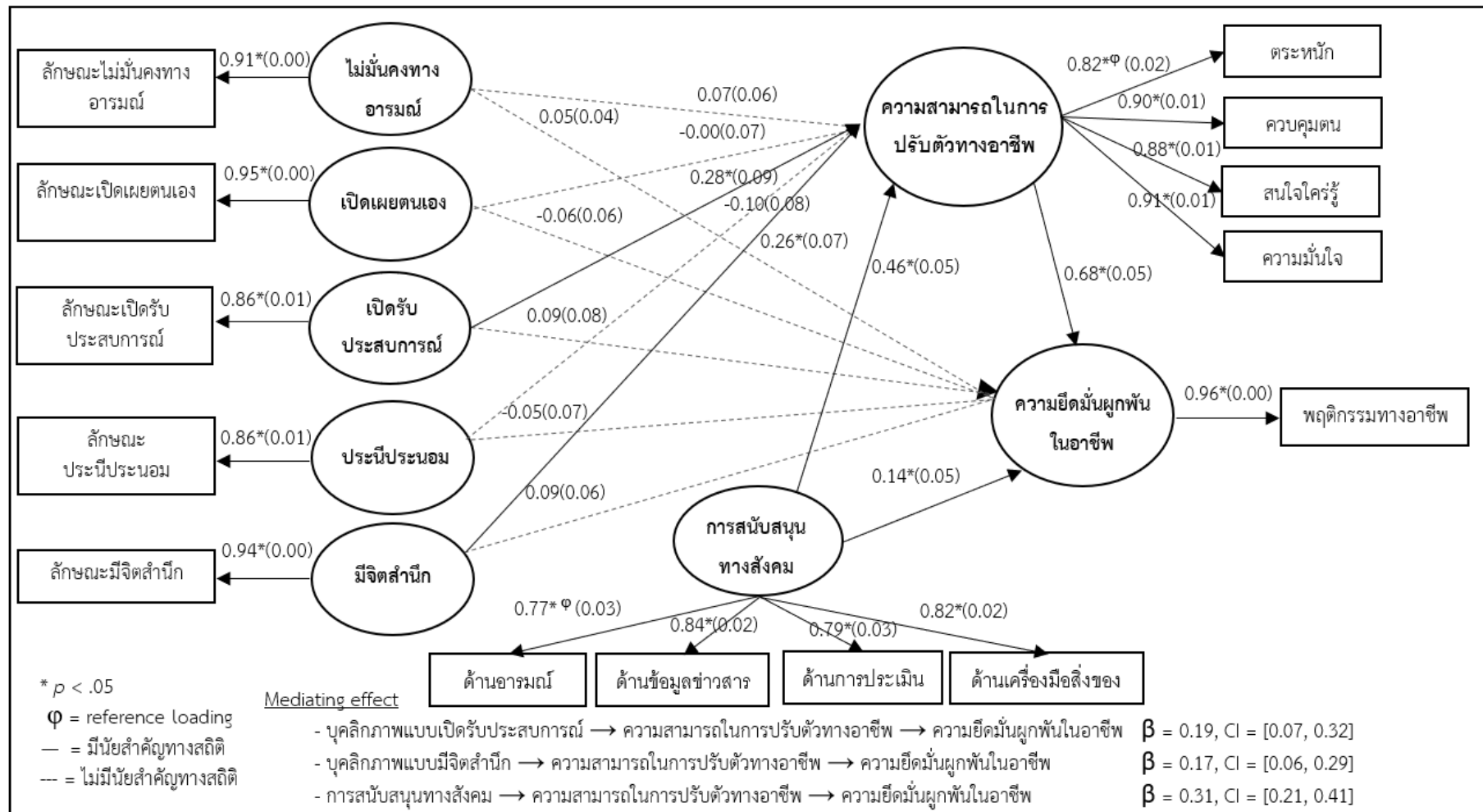
ค่าสถิติการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม

ตัวแปรผล	ความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพ			ความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ		
ตัวแปรเหตุ	TE	DE	IE	TE	DE	IE
ความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ	-	0.68*	-	-	-	-
การสนับสนุนทางสังคม	0.45*	0.14*	0.31*	-	0.46*	-
บุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์	0.10	0.05	0.05	-	0.07	-
บุคลิกภาพแบบเปิดเผยตนเอง	-0.06	-0.06	-0.00	-	-0.00	-
บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์	0.28*	0.09	0.19*	-	0.28*	-
บุคลิกภาพแบบประนีประนอม	-0.12	-0.05	-0.07	-	-0.10	-
บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก	0.26*	0.09	0.17*	-	0.26*	-
ค่าสถิติ						
Chi-square = 65.23, df = 50, p-value = 0.07, RMSEA = 0.03, CFI = 1.00, TLI = 0.99						
R-Square	ความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ			ความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพ		
	0.47			0.66		

หมายเหตุ TE คือ อิทธิพลโดยตรง; DE คือ อิทธิพลทางตรง; IE คือ อิทธิพลทางอ้อม; * $p < .05$

จากผลการวิจัยที่นำเสนอไปข้างต้นสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์มีระดับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพอยู่ในระดับสูง ($M = 3.92 - 4.15$, $SD = 0.57 - 0.71$) บ่งบอกว่านักศึกษามีความสามารถในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วิชาชีพในระดับสูง เมื่อเทียบกับผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพกับนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 (สุรวิทย์ อัสสพันธ์ และ เสมอกาญจน์ โสภณศิริรักษ์, 2561) พบว่า นักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์มีค่าเฉลี่ยรายองค์ประกอบของความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพสูงใกล้เคียงกับนักศึกษาในหลักสูตรอื่น และเมื่อพิจารณาผลการวิจัยในนักศึกษาพยาบาล พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพอยู่ในระดับสูงเช่นกัน (Fang et al., 2018; Ispir et al., 2019) โดย Ispir et al. (2019) ชี้ให้เห็นว่า ลักษณะบุคลิกภาพเชิงบวกและความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ระหว่างการเรียนรู้ในหลักสูตรการพยาบาล และการเรียนในระดับชั้นปีที่ 4 ของนักศึกษาพยาบาลส่งผลต่อระดับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะการเรียนในระดับชั้นปีที่ 4 ของนักศึกษาพยาบาลเป็นช่วงเวลาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่นเดียวกับนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในชั้นปีที่ 4 ซึ่งนักศึกษาจะได้เรียนรู้วิธีการตรวจรักษาและการใช้ยาสมุนไพรกับผู้ป่วยในสถานการณ์จริง จึงเป็นโอกาสที่นักศึกษาจะพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของตนเอง ประกอบกับการจัดรูปแบบการสอนที่หลากหลาย ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ทำความรู้จักกับวิชาชีพ และค้นหาความสนใจในสายงานต่าง ๆ ของวิชาชีพ ซึ่งช่วยส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเชิงบวกต่อวิชาชีพ และรู้สึกผูกพันกับวิชาชีพมากขึ้น (Kim & Shin, 2020)

Chi-square = 65.23, $df = 50$, p -value = 0.07, RMSEA = 0.03, CFI = 1.00, TLI = 0.99

ภาพที่ 2. โมเดลเชิงสาเหตุของความยึดมั่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ โดยมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่าน

2. จากผลการวิจัยพบว่าทฤษฎีและโมเดลทางอาชีพสามารถอธิบายการพัฒนาอาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ได้เป็นอย่างดี โดยผลการวิจัยเป็นไปตามทฤษฎีการประกอบสร้างอาชีพที่อธิบายกระบวนการการให้ความหมายในการประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพของบุคคล ซึ่งอาศัยการปรับตัวของบุคคลให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Savickas, 2005; Savickas & Porfeli, 2012) และมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นหัวใจหลักของทฤษฎี (Rudolph et al., 2017) อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Qi et al. (2017) ที่พบว่ามีเฉพาะบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกนั้น มักจะเป็นผู้ที่ให้ความสนใจกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ มีความคิดริเริ่ม ทำความเข้าใจสิ่งรอบตัวได้ดี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และมีเป้าหมาย (Costa & McCrae, 1992) ซึ่งบุคลิกภาพในลักษณะนี้เองที่เอื้อให้บุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงานได้ดี

นอกจากนี้ ทฤษฎีการประกอบสร้างอาชีพยังระบุว่าบุคลิกภาพของบุคคลเริ่มต้นตั้งแต่เป็นเด็กทารก ผ่านการหล่อหลอมจากครอบครัว โรงเรียน สังคมและวัฒนธรรม จนเกิดเป็นพฤติกรรมทางอาชีพ (Savickas, 2013) สอดคล้องกับ Hartung (2013) ที่ได้อธิบายกระบวนการพัฒนาอาชีพของบุคคลด้วยทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพกับช่วงชีวิต (life-span, life-space theory) ของ Super ไว้ว่า ขั้นตอนการเจริญเติบโต (growth) เป็นขั้นเริ่มต้นของการสร้างบุคลิกภาพและบทบาททางอาชีพ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากครอบครัวและสังคม บุคคลที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์ และเพื่อนในขั้นการเจริญเติบโต (อายุแรกเกิดถึง 14 ปี) และขั้นการสำรวจ (อายุ 14 ถึง 24 ปี) มีแนวโน้มว่าบุคคลนั้นจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายของขั้นการสำรวจคือเกิดการตกผลึกทางอาชีพ มีอัตลักษณ์ และสามารถดำเนินไปตามเส้นทางแห่งอาชีพที่เลือกไว้ ซึ่งนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์อยู่ในขั้นการสำรวจนี้เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นนอกจากอิทธิพลของลักษณะบุคลิกภาพแล้ว การสนับสนุนทางสังคมก็เป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพและความยึดมั่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษาเช่นกัน เช่นเดียวกับ Wang and Fu (2015) และ Hui et al. (2018) ที่ให้ข้อสังเกตว่าการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว อาจารย์ และเพื่อน ช่วยส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษา เพราะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจเมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ เมื่อต้องเปลี่ยนผ่านจากการเรียนสู่การทำงาน การสนับสนุนทางสังคมเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดสุขภาวะที่ดีและทำให้การเปลี่ยนจากวัยเรียนเป็นวัยทำงานราบรื่นขึ้น (Murphy, Blustein, Bohlig, & Platt, 2010) รวมถึงส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจทางอาชีพที่ส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพได้อีกด้วย (Park & Park, 2020)

3. โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของความยึดมั่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ โดยมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นการทำหน้าที่เป็นตัวแปรส่งผ่านของตัวแปรความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาจำนวนมากที่สนับสนุนว่าความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างปัจจัยความพร้อมในการปรับตัวและการตอบสนองต่อการปรับตัว (Fang et al., 2018; Jia et al., 2020; Nilforooshan & Salimi, 2016; Qi et al., 2017; Rudolph et al., 2017) โดยผลการวิจัยครั้งนี้ค้นพบว่าลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษามีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ ซึ่งการมีบุคลิกภาพที่เปิดรับ ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ มีวินัย และรู้จักวางแผนเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้จะส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษา และส่งผลให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมทางอาชีพที่แสดงออกถึงความยึดมั่นผูกพันในอาชีพแพทย์แผนไทยประยุกต์ ซึ่ง Qi et al. (2017) ชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรสำคัญที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพที่อยากจะทำ บุคลิกภาพ ความยึดมั่นผูกพันในอาชีพ และพฤติกรรมการทำงาน ซึ่งความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพจะอธิบายการสร้างอัตลักษณ์และการพัฒนาอาชีพของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี รวมถึงพบว่าความสามารถในการ

ปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกกับความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ โดยมีอิทธิพลทางอ้อมสูงกว่าอิทธิพลทางตรงถึง 3 เท่า นั้นแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นกลไกสำคัญและเป็นหัวใจของการประกอบสร้างอาชีพที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม (Savickas & Porfeli, 2012) การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้าง ผ่านการให้กำลังใจ การรับฟังความรู้สึก ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์รวมถึงการสนับสนุนทางการเงินและเวลาเป็นปัจจัยทางด้านบริบทแวดล้อมที่สำคัญที่ส่งเสริมให้บุคคลสามารถปรับตัวเมื่อเจอสถานการณ์ที่ยากลำบากในช่วงการเปลี่ยนผ่านจากวัยเรียนสู่การทำงาน (Fawehinmi & Yahya, 2018; Hui et al., 2018; Wang & Fu, 2015) ซึ่งความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพนี้ช่วยให้บุคคลเกิดพฤติกรรมยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพและนำไปสู่การพัฒนาอาชีพของเขาได้ในที่สุด (Nilforooshan & Salimi, 2016) ผลการวิจัยในครั้งนี้ถือเป็นข้อค้นพบสำคัญที่สนับสนุนบทบาทการเป็นตัวแปรส่งผ่านของความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพในความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพ และเป็นการต่อยอดองค์ความรู้จากเดิมที่ศึกษาเฉพาะอิทธิพลทางตรงของการสนับสนุนทางสังคมต่อความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษา (Hirschi & Freund, 2014; Hirschi et al., 2011)

■ บทสรุปจากการวิจัย

นักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์มีระดับความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพและความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพอยู่ในระดับสูง ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพและการสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระดับความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพและความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปรบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกที่มีอิทธิพลต่อความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพ โดยมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพเป็นตัวแปรส่งผ่านในลักษณะการส่งผ่านแบบสมบูรณ์ ในขณะที่การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทั้งทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพ ผ่านความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ ในลักษณะการส่งผ่านแบบบางส่วน อาจกล่าวได้ว่า การที่นักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์รับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากบุคคลรอบข้าง ส่งผลให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมทางอาชีพที่แสดงออกถึงความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นจากการสนับสนุนทางสังคมเพียงอย่างเดียว แต่ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่นักศึกษารับรู้ถึงการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างแล้วส่งผลทำให้เกิดความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ รวมถึงการมีบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ หรือบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกบุคลิกภาพทั้ง 2 รูปแบบนี้ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ และนำไปสู่ความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพผ่านการมีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบพฤติกรรมทางอาชีพที่สะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาอาชีพของตน

■ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพให้นักศึกษาควรส่งเสริมผ่านองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ เพราะทั้งความตระหนัก การควบคุมตน ความสนใจใคร่รู้ และความมั่นใจ เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพได้ดีในระดับที่เท่า ๆ กัน เช่นเดียวกับการให้การสนับสนุนทางสังคมแก่นักศึกษา ควรส่งเสริมทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านเครื่องมือสิ่งของ ด้านการประเมิน และด้านอารมณ์อย่างเท่า ๆ กัน ดังนั้นถ้าสถาบันการศึกษา อาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องการจะเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพและให้การ

สนับสนุนทางสังคมแก่นักศึกษา ควรพิจารณาจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่เสริมสร้างองค์ประกอบของตัวแปรทั้ง 2 นี้ อย่างเท่าเทียมกันและครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน

2. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก เป็นบุคลิกภาพที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นนักศึกษาจึงควรเป็นผู้ที่สนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ค้นหาและเปิดรับประสบการณ์ต่าง ๆ รวมถึงทำความเข้าใจสิ่งรอบตัวอยู่เสมอ อีกทั้งนักศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความเป็นระเบียบรอบคอบ รู้จักวางแผน สร้างเป้าหมายและดำเนินการตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้ประสบความสำเร็จ และในขณะเดียวกันหลักสูตรในมหาวิทยาลัยและแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก เพราะบุคลิกภาพดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพและความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรปัจจัยทางบริบทแวดล้อมที่ถูกนำเข้ามาศึกษาร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ในโมเดลโครงสร้างการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพ และมีบทบาทสำคัญในการทำให้เกิดทั้งความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพและความยืดหยุ่นผูกพันในอาชีพของนักศึกษา ดังนั้นการศึกษาโมเดลการปรับตัวในครั้งถัดไปอาจพิจารณาเลือกใช้ตัวแปรปัจจัยทางบริบทแวดล้อมอื่น ๆ เข้ามาร่วมศึกษาในโมเดลโครงสร้างการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพ เช่น สภาพแวดล้อมทางการศึกษา (Educational environment) บรรยากาศการเรียนรู้ (Learning environment) การสำรวจสิ่งแวดล้อมทางอาชีพ (Environmental exploration) เป็นต้น

2. เนื่องด้วยข้อจำกัดของทางด้านเวลาในการวิจัยและข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่างที่ยังเป็นนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถศึกษาไปถึงผลลัพธ์ของการปรับตัว (adaptation result) เช่น ความพึงพอใจในงาน (Job satisfaction) ความผูกพันในองค์กร (Organizational commitment) ความพึงพอใจในชีวิต (life satisfaction) ซึ่งเป็นผลลัพธ์สุดท้ายของโมเดลการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพ ดังนั้นการศึกษาในครั้งถัดไปอาจพิจารณาศึกษาในกลุ่มนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่เริ่มทำงานแล้ว เพื่อให้การศึกษาโมเดลโครงสร้างการปรับตัวเพื่อการประกอบสร้างอาชีพมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจทำการศึกษารูปแบบโมเดลพหุกลุ่ม (multi-group modeling) เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์กับนักศึกษาในวิชาชีพอื่น ๆ หรือเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์กับแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่ปฏิบัติงานจริง หรืออาจทำการศึกษาระยะยาว (longitudinal study) และอาจจะมีการวัดซ้ำเมื่อเปลี่ยนชั้นปีและเริ่มทำงานจริงเป็นระยะ ๆ เพื่อทำความเข้าใจความแตกต่างของแต่ละบริบทและเพื่อเป็นการติดตามศึกษาความเปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป

References

- กันฐิกา บรรลือ. (2553). บุคลิกภาพแบบหลงตนเองและบุคลิกภาพหวังค์ประกอบ ในฐานะตัวทำนายการเกิดผู้นำในกลุ่มที่ไม่คุ้นเคยกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ. ค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2563, จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/20548>
- ขวัญชนก เทพปิ่น นวรัตน์ สุวรรณผ่อง นพพร ไหว้ธีระกุล และ มธุรส ทิพย์มงคลกุล. (2560). การตัดสินใจเลือกใช้บริการแพทย์แผนไทยของประชาชนผู้มาใช้บริการที่โรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดราชบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี, 28(2), 80-92. ค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2563 , จาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/pnc/article/view/118075/90602>

- สุวิทย์ อัสสพันธุ์, และ เสมอกาญจน์ โสภณศิริรักษ์. (2561). การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเกณฑ์ปกติของแบบวัดความสามารถในการปรับตัวทางอาชีพ (Career Adapt-Abilities Scale) ฉบับภาษาไทยของนักศึกษาปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 19(2), 167-181. ค้นเมื่อ 2 กันยายน 2563 , จาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/11713/9717>
- Ataç, L. O., Dirik, D., & Tetik, H. T. (2018). Predicting career adaptability through self-esteem and social support: A research on young adults. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 18(1), 45-61. Retrieved September 1, 2020, from <https://doi.org/10.1007/s10775-017-9346-1>
- Avram, E., Burtaverde, V., & Zanziurescu, A. (2019). The incremental validity of career adaptability in predicting academic performance. *Social Psychology of Education*, 22(4), 867-882. Retrieved August 30, 2020, from <https://doi.org/10.1007/s11218-019-09505-6>
- Barrett, P. (2007). Structural equation modelling: Adjudging model fit. *Personality and Individual Differences*, 42(5), 815-824.
- Benet-Martínez, V., & John, O. P. (1998). Los Cinco Grandes across cultures and ethnic groups: Multitrait-multimethod analyses of the Big Five in Spanish and English. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75(3), 729-750. Retrieved September 1, 2020, from <https://doi.org/10.1037/0022-3514.75.3.729>
- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1992). *Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Dumulescu, D., Filip, C., & Opre, A. (2015). Career Calling: Correlates in a Romanian Student Sample. *Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal*, 19(3), 271-284.
- Eryilmaz, A., & Kara, A. (2017). Comparison of Teachers and Pre-Service Teachers with Respect to Personality Traits and Career Adaptability. *International Journal of Instruction*, 10, 85-100. Retrieved September 1, 2020, from http://www.e-iji.net/dosyalar/iji_2017_1_6.pdf
- Fang, W., Zhang, Y., Mei, J., Chai, X., & Fan, X. (2018). Relationships between optimism, educational environment, career adaptability and career motivation in nursing undergraduates: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 68, 33-39. Retrieved August 31, 2020, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S026069171830217X>
- Fawehinmi, O. O., & Yahya, K. K. (2018). Investigating the Linkage Between Proactive Personality and Social Support on Career Adaptability Amidst Undergraduate Students. *Journal of Business and Social Review in Emerging Economies*, 4(1), 81-92. Retrieved August 31, 2020, from <https://doi.org/10.26710/jbsee.v4i1.370>
- Haase, C. M., Heckhausen, J., & Silbereisen, R. K. (2012). The Interplay of Occupational Motivation and Well-Being During the Transition From University to Work. *Developmental Psychology*, 48(6), 1739-1751. Retrieved September 2, 2020, from <https://doi.org/10.1037/a0026641>
- Hartung, P. J. (2013). The Life-Span, Life-Space Theory of Careers. In S. D. Brown & R. W. Lent (Eds.), *Career Development and Counseling: Putting Theory and Research to Work* (2nd ed., pp. 83-113). Hoboken, NJ: Wiley.

- Hirschi, A., & Freund, P. A. (2014). Career Engagement: Investigating Intraindividual Predictors of Weekly Fluctuations in Proactive Career Behaviors. *The Career Development Quarterly*, 62(1), 5-20. Retrieved August 31, 2020, from <https://doi.org/10.1002/j.2161-0045.2014.00066.x>
- Hirschi, A., Freund, P. A., & Herrmann, A. (2014). The Career Engagement Scale: Development and Validation of a Measure of Proactive Career Behaviors. *Journal of Career Assessment*, 22(4), 575-594. Retrieved October 20, 2020, from <https://doi.org/10.1177/1069072713514813>
- Hirschi, A., Herrmann, A., & Keller, A. C. (2015). Career adaptivity, adaptability, and adapting: A conceptual and empirical investigation. *Journal of Vocational Behavior*, 87, 1-10. Retrieved August 31, 2020, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0001879114001456>
- Hirschi, A., Niles, S. G., & Akos, P. (2011). Engagement in adolescent career preparation: Social support, personality and the development of choice decidedness and congruence. *Journal of Adolescence*, 34(1), 173-182. Retrieved September 2, 2020, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S014019710900164X>
- Hlad'ová, P., Lazarová, B., & Hloušková, L. (2019). Career Adaptability of Vocational Education and Training Graduates in the Period of Prospective School-to-Work Transition. *Paedagogica Studios*, 24(2), 59-83. Retrieved August 30, 2020, from <http://dx.doi.org/10.5817/SP2019-2-3>
- House, J. S. (1981). *Work stress and social support*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Hu, L. t., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- Hui, T., Yuen, M., & Chen, G. (2018). Career Adaptability, Self-Esteem, and Social Support Among Hong Kong University Students. *The Career Development Quarterly*, 66(2), 94-106. Retrieved August 31, 2020, from <https://doi.org/10.1002/cdq.12118>
- Ispir, Ö., Elibol, E., & Sönmez, B. (2019). The relationship of personality traits and entrepreneurship tendencies with career adaptability of nursing students. *Nurse Education Today*, 79, 41-47. Retrieved October 16, 2020, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0260691719307063>
- Jia, Y., Hou, Z.-J., Zhang, H., & Xiao, Y. (2020). Future Time Perspective, Career Adaptability, Anxiety, and Career Decision-Making Difficulty: Exploring Mediations and Moderations. *Journal of Career Development*, 0894845320941922. Retrieved May 17, 2021, from <https://doi.org/10.1177/0894845320941922>
- Kim, J. H., & Shin, H. S. (2020). Effects of self-reflection-focused career course on career search efficacy, career maturity, and career adaptability in nursing students: A mixed methods study. *Journal of Professional Nursing*, 36(5), 395-403. Retrieved June 11, 2021, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S8755722320300703>
- Kim, N.-R., Kim, H. J., & Lee, K.-H. (2018). Social Support and Occupational Engagement Among Korean Undergraduates: The Moderating and Mediating Effect of Work Volition. *Journal of Career*

- Development*, 45(3), 285-298. Retrieved September 2, 2020, from <https://doi.org/10.1177/0894845316682319>
- Li, Y., Guan, Y., Wang, F., Zhou, X., Guo, K., Jiang, P., . . . Fang, Z. (2015). Big-five personality and BIS/BAS traits as predictors of career exploration: The mediation role of career adaptability. *Journal of Vocational Behavior*, 89, 39-45. Retrieved August 30, 2020, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S000187911500041X>
- Mathias III, G. R. (2019). *Differences in Career Engagement Scores among Mid-Atlantic High School Seniors within Career Readiness Programs of Study*. (Doctoral dissertation, Liberty University, VA). Retrieved September 2, 2020, from <https://digitalcommons.liberty.edu/doctoral/2138>
- McCrae, R. R., & John, O. P. (1992). An Introduction to the Five-Factor Model and Its Applications. *Journal of Personality*, 60(2), 175-215. Retrieved September 1, 2020, from <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1992.tb00970.x>
- Murphy, K. A., Blustein, D. L., Bohlig, A. J., & Platt, M. G. (2010). The College-to-Career Transition: An Exploration of Emerging Adulthood. *Journal of Counseling & Development*, 88(2), 174-181. Retrieved July 13, 2021, from <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2010.tb00006.x>
- Nilforooshan, P., & Salimi, S. (2016). Career adaptability as a mediator between personality and career engagement. *Journal of Vocational Behavior*, 94, 1-10. Retrieved August 30, 2020, from <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2016.02.010>
- Öztemel, K., & Yıldız-Akyol, E. (2019). The Predictive Role of Happiness, Social Support, and Future Time Orientation in Career Adaptability. *Journal of Career Development*, 0894845319840437. Retrieved August 30, 2020, from <https://doi.org/10.1177/0894845319840437>
- Park, S., & Park, S. Y. (2020). Career adaptability of South Korean engineering students. *European Journal of Training and Development*, 44(4/5), 469-488. Retrieved July 13, 2021, from <https://doi.org/10.1108/EJTD-10-2019-0181>
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2004). SPSS and SAS procedures for estimating indirect effects in simple mediation models. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 36(4), 717-731. Retrieved September 2, 2020, from <https://doi.org/10.3758/BF03206553>
- Qi, Y., Liu, T., & Chen, Y. (2017). Relationships among personality, calling, career engagement, and self-defeating job search behavior in Chinese undergraduate students: The mediating effects of career adaptability. 2017 *IEEE International Conference on Industrial Engineering and Engineering Management (IEEM)*, 2215-2220. Retrieved August 30, 2020, from <https://doi.org/10.1109/IEEM.2017.8290285>
- Rudolph, C. W., Lavigne, K. N., & Zacher, H. (2017). Career adaptability: A meta-analysis of relationships with measures of adaptivity, adapting responses, and adaptation results. *Journal of Vocational Behavior*, 98, 17-34. Retrieved October 16, 2020, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0001879116300604>

- Rudolph, C. W., Zacher, H., & Hirschi, A. (2019). Empirical developments in career construction theory. *Journal of Vocational Behavior*, 111, 1-6. Retrieved August 30, 2020, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0001879118301556>
- Savickas, M. L. (2005). The theory and practice of career construction. In S. D. Brown & R. W. Lent (Eds.), *Career development and counselling: Putting theory and research to work* (pp. 42 –70). Hoboken, NJ: Wiley.
- Savickas, M. L. (2013). Career Construction Theory and Practice. In S. D. Brown & R. W. Lent (Eds.), *Career Development and Counseling: Putting Theory and Research to Work* (2nd ed., pp. 147-183). Hoboken, NJ: Wiley.
- Savickas, M. L., Nota, L., Rossier, J., Dauwalder, J.-P., Duarte, M. E., Guichard, J., . . . van Vianen, A. E. M. (2009). Life designing: A paradigm for career construction in the 21st century. *Journal of Vocational Behavior*, 75(3), 239-250. Retrieved August 31, 2020, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S000187910900058X>
- Savickas, M. L., & Porfeli, E. J. (2012). Career Adapt-Abilities Scale: Construction, reliability, and measurement equivalence across 13 countries. *Journal of Vocational Behavior*, 80(3), 661-673. Retrieved October 16, 2020, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0001879112000139>
- Soper, D. S. (2021). *A-priori Sample Size Calculator for Structural Equation Models [Software]*. Retrieved July 7, 2021, from <https://www.danielsoper.com/statcalc>
- Storme, M., Celik, P., & Myszkowski, N. (2020). A forgotten antecedent of career adaptability: A study on the predictive role of within-person variability in personality. *Personality and Individual Differences*, 160, 109936. Retrieved August 30, 2020, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0191886920301252>
- Tolentino, L. R., Garcia, P. R. J. M., Lu, V. N., Restubog, S. L. D., Bordia, P., & Plewa, C. (2014). Career adaptation: The relation of adaptability to goal orientation, proactive personality, and career optimism. *Journal of Vocational Behavior*, 84(1), 39-48. Retrieved July 26, 2021, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S000187911300170X>
- Upadaya, K., & Salmela-Aro, K. (2015). Development of early vocational behavior: Parallel associations between career engagement and satisfaction. *Journal of Vocational Behavior*, 90, 66-74. Retrieved August 30, 2020, from <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2015.07.008>
- Wang, Z., & Fu, Y. (2015). Social Support, Social Comparison, and Career Adaptability: A Moderated Mediation Model. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 43(4), 649-659. Retrieved September 2, 2020, from <https://doi.org/10.2224/sbp.2015.43.4.649>
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30-41. Retrieved September 2, 2020, from https://doi.org/10.1207/s15327752jpa5201_2